

Respons

Tsjetsjenia: Innkalling til avhør

- Hva sier den russiske straffeprosessloven om innkallinger til avhør?
- Blir personer som er mistenkt for opprørsaktivitet i praksis skriftlig innkalt til avhør?
- Er det mulig at en kopi av en innkalling gis ut til den mistenkte etter pågripelse?

Hva sier straffeprosessloven om innkallinger til avhør?

I henhold til russisk straffeprosesslov, skal innkallinger av mistenkte i straffesaker skje skriftlig (Criminal Procedural Law 2001). Bestemmelsene om innkallinger til avhør er regulert av straffeprosesslovens artikkel 188 og gjelder vitner og ofre. Ifølge artikkel 76 i straffeprosessloven skal avhør av mistenkt følge samme regler (representant for russisk menneskerettighetsorganisasjon, e-post mai 2014).

Blir personer som er mistenkt for opprørsaktivitet i praksis skriftlig innkalt til avhør?

Ifølge flere sentrale kilder (Memorial, møte i Groznyj juni 2009; tsjetsjensk advokat (a), møte i Groznyj juni 2009 og oktober 2011, Interregional Committee against Torture, møte i Moskva oktober 2013) sender myndighetene i praksis likevel ikke innkalling til mistenkte i tilfeller av alvorlige kriminelle handlinger, som for eksempel i saker hvor russisk straffelov § 208 (organisering og deltagelse i illegal væpnet gruppe) og § 209 (bandittvirksomhet) (Criminal Code 1996) kommer til anvendelse. Kildene forklarte at årsaken til dette er at unndragelsesfaren regnes som stor i denne typen saker, og skriftlige innkallinger til avhør av slike personer skjer derfor ikke. Politiet kommer rett til stedet og pågriper personen uten forvarsel (tsjetsjensk advokat (a), møte i Groznyj november 2011). For mindre alvorlige forbrytelser (ikke relatert opprørsaktivitet eller bistand til opprørere), er det større sjanser for at en person kalles inn til avhør (tsjetsjensk advokat (a), møte i Groznyj juni 2009).

Vitner kan innkalles skriftlig dersom myndighetene anser det som trolig at vedkommende ikke vil unndra seg. Det å unnlate å møte som vitne er et straffbart forhold.

Status som vitne kan endres til status som mistenkt under avhør. For at dette skal foregå etter loven må advokat være tilstede (tsjetsjensk advokat (a), møte i Groznyj november 2011).

Respons **Tsjetsjenia: Innkalling til avhør**

Landinfo har ikke informasjon om og eventuelt hvor utbredt det er at en person kalles inn som et vitne, men hvor intensjonen i realiteten er straffeforfølgning.

Er det mulig at en kopi av en innkalling til avhør gis til den mistenkte i forbindelse med pågrepelse, eventuelt etter pågrepelse?

Landinfo er kjent med det har forekommet at asylsøkere som har opplyst at de er mistenkt for opprørsaktivitet (som dekkes av de ovennevnte lovbestemmelser), har lagt fram kopi av innkallinger til politiet. Dette er innkallinger de skal ha fått i Tsjetsjenia. Landinfo har derfor stilt spørsmål om hvorvidt det er slik at en mistenkt kan få kopi av innkallelse under eller etter selve pågripelsen.

Ifølge Igor Kalyapin fra Interregional Committee against Torture (CAT) (møte i Moskva oktober 2013) kan det hende at en innkalling skrives ut og medbringes av en politimann ved pågrepelse. Kalyapin mente imidlertid at det er usannsynlig at tsjetsjensk politi faktisk vil dele ut dette dokumentet til mistenkte ved pågrepelse.

Landinfo forstår informasjonen slik at dersom en person er mistenkt for opprørsvirksomhet, sendes ikke innkallingen ut på forhånd, og innkallingen gis heller ikke ut ved eller etter pågrepelse.

Igor Kalyapin opplyste at han kjenner til at det har blitt laget falske innkallinger til avhør, som han mener har blitt lagt fram i forbindelse med asylsøknader. Ifølge Kalyapin er det mulig å få politiet til å lage denne typen falske innkallinger.

Landinfo er gjennom artikler i Kavkazkij-uzel (2012a; 2012b) kjent med at en lokal politimann ved Staropromyslovkij ROVD (lokalt politi) i Tsjetsjenia ble dømt for å ha utgitt falske dokumenter høsten 2012. Dokumentene bestod av innkallinger til politiavhør av en person som angivelig ønsket å søke asyl i Norge.

Ifølge en diplomatkilde (2012) har det i Russland lenge vært et marked for forfalskede dokumenter.

Utover disse få kildene, har ikke Landinfo kunnet finne konkret informasjon om omfanget av falske innkallinger, eller om hvilke personer som eventuelt står bak produksjonen av slike innkallinger.

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om. Landinfos responser og temanotater er basert på opplysninger fra både åpne og anonyme kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder.

En respons er et svar på konkrete spørsmål som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo. Responser er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema, og kildegrunnlaget er ikke alltid like bredt som i våre temanotater. Responser er utarbeidet innenfor korte frister og inneholder gjerne lite bakgrunnsinformasjon.

Opplysningene som blir lagt fram i responsene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

Respons Tsjetsjenia: Innkalling til avhør

Referanser

Skriftlige kilder

- [Criminal Code] (1996, 13. juni). *The Criminal Code of the Russian Federation No. 63-FZ of June 13, 1996*. Tilgjengelig fra <http://cis-legislation.com/document.fwx?rgn=1747> [lastet ned 13. august 2014]
- [Criminal Procedural Law] (2001, 18. desember). *Code of Penal Procedure of the Russian Federation, No. 174-FZ*. Tilgjengelig fra <http://cis-legislation.com/document.fwx?rgn=1660> [lastet ned 13. august 2014]
- Diplomatkilde (2012, 5. desember). Rapport unntatt offentlighet.
- Kavkazkij-uzel (2012a, 8. oktober). Сотрудника МВД Чечни будут судить за выдачу подложных документов соискателю убежища в Норвегии. [Det tsjetsjenske innenriksdepartementets personell vil bli dømt for å utstede falske dokumenter til asylsøkere i Norge] *Kavkazkij-uzel*. Tilgjengelig fra <http://www.kavkaz-uzel.ru/articles/212825/> [lastet ned 13. august 2014]
- Kavkazkij-uzel (2012b, 9. november). В Чечне полицейский оштрафован за выдачу подложных документов соискателю убежища в Норвегии. [I Tsjetsjenia ble en politimann bøtelagt for å utstede falske dokumenter til en asylsøker i Norge]. *Kavkazkij-uzel*. Tilgjengelig fra <http://www.kavkaz-uzel.ru/articles/215453/> [lastet ned 13. august 2014]

Muntlige kilder

- CAT (Committee against Torture) v/Igor Kalyapin. Møte i Moskva 30. oktober 2013.
Igor Kalyapin leder den russiske NGO Committee against Torture, som driver uavhengige undersøkelser i tortursaker, i tillegg til å bistå med å representere klagere fra Russland i Den europeiske menneskerettighetsdomstolen i Strasbourg. Landinfo har møtt Igor Kalyapin en rekke ganger, og han fremstår som en svært solid kilde som har mye kunnskap om hvordan den russiske straffeprosessen fungerer.
- Memorial. Møte i Groznyj juni 2009.
- Russisk menneskerettighetsorganisasjon. E-postkorrespondanse 24. – 26. mai 2014
- Tsjetsjensk advokat (a). Møte i Groznyj juni 2009 og november 2011
Advokaten jobber som strafferettsadvokat i Tsjetsjenia og har også jobbet for internasjonale organisasjoner i Nord-Kaukasus. Han har en svært god oversikt over hvordan straffesaker i tilknytning til opprørsvirksomhet skjer i praksis.

© Landinfo 2014

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.